

Święto 1 Maja w Polsce Odrodzonej

Mowa Ministra Propagandy Matuszewskiego

1 Maja w roku bieżącym jest świętem o wyjątkowym znaczeniu. Tradycyjne Święto pracy w warunkach odzyskanej niepodległości, w okresie odbudowy naszej państwowości, w momencie dobijania potwora hitlerowskiego w jego własnym mieście — urasta do święta ogólnonarodowego. Dziś bowiem jest dla nas jaśniejszym, niż kiedykolwiek, że rzeczywistość, która wyczuwamy, jest związana z duchem tego święta, które posiada piękną tradycję w walce o niepodległość kraju i demokrację.

Rok rocznie w okresie przedwiosennym demonstrowaliśmy naszą zdecydowaną wolę wywalenia demokracji w Polsce, swoją nienawiść do faszyzmu i jego sanacyjnych protektorów. Bruki naszych miast niejednokrotnie zbroczyły się krwią robotników za to, że ostrzegali naród przed niebezpieczeństwem agresji hitlerowskiej, że żądali bojowego sojuszu ze Związkiem Radzieckim, że upominali się o prawa polityczne dla pracujących.

Niewola, którą naród nasz przeszedł w ciągu 5-ciu z górą lat, stała się tragicznym sprawdaniem słuszości postawy naszej demokracji, naszego świata pracy, imaciej bowiem by potoczyły się losy naszego kraju, gdyby obóz demokracji stał u steru, a nie kilka sanacyjna, która wbrew żądanom mas pracujących, na przekór postawie większości narodu — prowadziła politykę ustępstw wobec faszyzmu, zawiązała się z największym wrogiem naszego narodu — z Niemcami.

Właśnie w dniu 1 maja, który jest pierwszym świętem w wyzwolonym kraju, jeszcze raz jasno musimy sobie uświadomić: walcząc o demokrację, walczyliśmy o zachowanie niepodległości państwowej przed wrześniem. Walcząc o demokrację w czasie okupacji, zadawaliśmy najcięższe i najdotkliwsze ciosy okupantowi.

Przez odbudowę Polski na demokratycznych podstawach sojuszu ze Związkiem Radzieckim, w przyjaźni z innymi, miłującymi pokój narodami, zapewnimy Państwu trwałą niepodległość, harmonijny i pomyślny rozwój i bezpieczną przyszłość.

Tylko konsekwentne odgródnienie od sanacyjno-ozonowych tradycji, tylko gruntowne wykorzenie ich w naszym społeczeństwie — może być warunkiem, że cele, jakie postawiliśmy przed sobą na drodze do Polski demokratycznej, będą w pełni zrealizowane.

Święto 1 Maja, jak może nigdy dotychczas, jest dniem wielkiej historycznej wagi dla wszystkich narodów, zwłaszcza dla tych, które przeżyły na swej ziemi najazd niemieckiego barbarzyństwa. Ideały wolności demokracji, postępu, które są hasłami Święta 1 Maja, stają się tym droższe i bardziej pożądane, tym piękniejsze i wznioślejsze, im bardziej bezpośrednia była faszystowska niewola. Kiedy więc wali się w gruzy najokrutniejszy i najbardziej barbarzyński system, jaki kiedykolwiek znała historia, — dzień 1 Maja urasta do roli powszechnego święta wolności, staje się dniem triumfu sprawiedliwości i prawdy. W dniu tym ze szczególną wdzięcznością zwracamy się myślą do żołnierzy Armii Czerwonej, którzy swym bezprzykładnym bohaterstwem, wyrwał nas z łap niemieckiego barbarzyństwa, na szlaku od Wielkiej do Łaby, od Stalingradu do Berlina — wywalczyli naszemu i innym narodom prawo do niepodległego bytu, do wprowadzenia prawdziwej demokracji. Im i naszym żołnierzom, którzy walczyli na gruzach stolicy Niemiec oraz wszystkim towarzyszącym broni, walczącym na Zachodzie, jako żołnierzom wolności, przesyłamy nasze gorące bojowe pozdrowienie.

W dniu tym chylimy również czoła przed ofiarą tych, często bezimiennych bohaterów, którzy zginęli w walce z przemocą na froncie, w walce partyzanckiej, w organizacjach podziemnych. Chylimy czoła przed ofiarą tych wszystkich, którzy za swoje przywiązanie do wolności i demokracji skazani zostali przez najeźdźcę na tortury w obozach śmierci.

Hasłem Święta 1-Majowego, pierwszego w wolnym kraju, będzie więc dla nas:

1) ostateczne dobitcie hitlerowskiego wroga;

2) skupienie wszystkich wysiłków, całej naszej energii dla odbudowy naszego demokratycznego Państwa;

3) wykorzenie i zniszczenie wszelkich tendencji faszystowsko-ozonowych, które usiłują podtrzymać w Polsce pewne wiadome koła emigracji (one bowiem, podobnie jak reakcja szlachecka w wieku XVIII, stały u źródła upadku naszego Państwa).

Cele osiągniemy przez: **wzmocnienie naszego wojska, którego główne siły walczą dziś na ziemi wroga, po ugruntowaniu i**

zabezpieczeniu wszystkich naszych zdobyczy oraz drogą utrwalenia na platformie wszystkich stronnictw demokratycznych szerokiego frontu narodowego.

W oparciu o przymierze ze Związkiem Radzieckim potrafimy w całej pełni zapewnić naszemu Państwu siłę i rozkwit w przyszłości.

Niech się święci 1 Maj jako Święto ludu pracującego miast i wsi, jako Święto wolności, solidarności ludów, wyzwolonych spod jarzma hitlerowskiego — Święto demokracji.

Proletariusze wszystkich krajów łączcie się!

Obywatele! Towarzysze!

Po latach okupacji i terroru faszystowskiego — obchodzimy święto 1-go Maja — święto międzynarodowego proletariatu, święto Wolności i Sprawiedliwości. Po raz pierwszy w Niepodległej i Demokratycznej Polsce pod czerwonymi sztandarami czcimy dzień 1-go Maja.

Z morza krwi, łez i krzywd dziejowych ludu pracującego, zrodziła się moc nasza. „Za naszą i Waszą wolność” gnieśli najlepsi synowie Polski!

Wybiła godzina porachunku z katami i oprawcami, z wyrodkami człowieczeństwa, hitlerowskim barbarzyństwem. Bohaterska Armia Czerwona — chluba Związku Radzieckiego i nadzieja międzynarodowego proletariatu, kładzie kres faszyzmowi i reakcji po wszystkie czasy. Rejestr zbrodni i bezprawia minął bezpowrotnie. Stary świat kłamstwa i ucisku wali się w gruzy. Słońce wolności zajaśniało nad Ojczyzną naszą.

Dzięki oparciu o Związek Radziecki i dzięki sojuszowi polsko-radzieckiemu wzmocnił się i będziemy mogli walczyć tak z wrogiem zewnętrznym, jak i wewnętrznym. Dzięki temu sojuszowi nie obawiamy się więcej niewoli hitlerowskiej.

Robotnicy! Jesteście od dziś jedynymi prawowitymi właścicielami warsztatów pracy.

Chłopi! Jesteście jedynymi włodarzami ziemi i żywicielami Polski.

Niech żyje proletariaty miast i wsi z rosnącą inteligencją pracującą!

Niech żyje 1-szy Maja — święto Wolności i Odrodzenia naszej demokratycznej Ojczyzny!

Pamiętajcie o krwi przelanej przez faszizm i rodzimą reakcję.

Pamiętajcie o krzywdach przeszłości. Pomścicie bohaterów ludu polskiego i tych, co padli za Wielką Sprawę.

Niech żyje bohaterska Armia Czerwona i Wojsko Polskie! Niech żyją bohaterscy partyzanci Gwardii Ludowej i Armii Ludowej!

Niech żyje Krajowa Rada Narodowa i Rząd Rzeczypospolitej Polskiej. powstały z woli Narodu i dla Narodu!

Niech żyje wieczna przyjaźń Narodów Radzieckich z Narodem Polskim!

Niech żyje międzynarodowa solidarność narodów miłujących pokój i demokrację!

Śmierć hitlerowskiemu bandytom i wszystkim faszystom w Europie!

Śmierć zdrajcom i slugusom faszystowskim w Londynie za zdradę Narodu i tradycji Warszawy!

Śmierć hitlerowskiemu najmitom i krwawym zbirom spod znaku N. S. Z. i A. K.!

Niech żyje Wolność. Demokracja i Braterstwo Ludów!

POLSKA PARTIA ROBOTNICZA
POLSKA PARTIA SOCJALISTYCZNA
STRONNICTWO DEMOKRATYCZNE
STRONNICTWO LUDOWE

Częstochowa, dnia 1-go Maja 1945 r.

Międzynarodówka

1) Wykłęty, powstań ludu ziemi,
Powstańcie, których dreczy głód.
Myśl nowa, blaski promiennymi
Dziś wiedzie nas na bój, na trud.
Przeszłości ślad dłoń nasza zmiata.
Przed ciosem niechaj tyran drży.
Ruszymy z posad bryły świata.
Dziś nieczym, jutro wszystkim my.

Bój to będzie ostatni,
Krwawy skończy się trud.
Gdy związek nasz bratni,
Ogarnie ludzki ród.

2) Nie nam wyglądać zmiłowania.
Z wyroku boskich, carskich praw.
Z własnego prawa bierz nadania
I z własnej woli sam się zbaw.
Niech w kuźni naszej ogień bucha.
Zanim ostygnie, przekuj stal.
By tańcuch spadł z wolnego ducha.
A dom niewoli zniszczyć i spal.

Bój to będzie ostatni i t. d.

3) Rządzący światem samowładnie,
Królowie kopalń, fabryk, hut
Tym mocni są, że każdy kradnie
Bogactwa, które stwarza lud.
W ich sejfach kas ogniotrwałych.
Stopiony w złoto krwawy pot.
Na własność ludu przejdzie cały.
Jak należności słuszny zwrot.

Bój to będzie ostatni i t. d.

4) Dziś lud roboczy wsi i miasta
W jednoci swojej stwarza moc.
Co się po ziemi wszędy rozasta.
Jak świat, łamiący wieków noc.
Precz darmozjadzie, rodzie sepi.
Czy nie dość żeru z naszych ciał?
Gdy lud ci krwawe szpony stępi
Dzień szczęścia wiecznie będzie trwał.

Bój to będzie ostatni i t. d.

Zwycięstwo klasy pracującej

Ciężka, twarda i krwawa była historia ludu pracującego. Chociaż po przezwyciężeniu całego stworzonego przez siebie nie miał prawa korzystać z nich. Klasy pracujące i posiadające po przez tysiąclecia nie zezwalały wydrzeć ze swych rąk prymatu w korystaniu z dóbr doczesnych i władzy.

Przy pomocy wszystkich środków, nie wyłączając poszczególnych religii, przeprowadzały swą tezę, że taki porządek jest porządkiem naturalnym. Klasa niewolników i ludzi półwolnych biernie i z apatią znosiła swą dolę. Być może w sercu niejednego zrywał się bunt i tęsknota za lepszą dolą, lecz ustalony porządek rzeczy był silniejszy. Praca była w ogólnej pogardzie, człowiek pracy był półczłowiekiem i nie dla niego były owoce własnego trudu.

Lecz znaleźli się ludzie, których serca były prawdziwą miłością człowieka, i ci poczęli zrywać te sztuczne zasłony, którymi przykryte były wielkie prawdy. Ludzie ci głosili rzeczy zdawałyby się mogły proste, lecz jakże dla ówczesnych pojęć rewolucyjne. Obwieścili oni światu, że najwyższą wartością na ziemi jest praca, że ten, który pracuje i tworzy jest godzien najwyższego szacunku i po winien w szeregach klas społecznych najważniejszą rolę odegrać.

Człowiek tworzący powinien przede wszystkim z owoców swego wysiłku korzystać. Klasa pracująca zrozumiała sens swego istnienia i zrozumiała, że krwawa jej niedola oparta była nie na czym innym, lecz na niesprawiedliwości.

I połała się krew. Z jednej strony stanęły do boju milionowe rzesze ludzi prostych i szarych, którym chodziło o życie, z drugiej stanęła garstka, pragnąca dalej rządzić i korzystać z pracy tamtych.

Proletariat był słaby, niezorganizowany — przeciwnik silny, uświadomiony i bogaty. Długa i krwawa była walka. Lecz jednego tylko brakowało klasie pracującej, by przyspieszyć zwycięstwo: uświadomienia. Przechodziły lata, robotnik i chłop rozumiał coraz lepiej swoją siłę, coraz więcej wyłomów robił w obozie wroga.

Dzień 1-szy maja jako dzień święta proletariatu przeważnie krwawo wschodził i zachodził. Lecz nie próżne były ofiary składane na ołtarz sprawiedliwości i w imię lepszej doli. Proletariat walką swą łamał przesady, zdobywał nowe pozycje, szedł do zwycięstwa.

Pierwsze historyczne dla ludu pracującego zwycięstwo padło na wschodzie. Człowiek pracy wyzwolił się, odrzucił kajdany, chwycił władzę nad własnym losem i nie popuścił jej. Odtąd oczy pracujących klas tam były zwrócone, stamtąd czerpały one siłę i natchnienie do walki.

Lecz twierdza kapitalizmu i zacofania nie zasypiała swej sprawy.

Dysponując wszystkimi środkami rzuciła do walki wszystko. Pod zmienionym płaszczykiem w miejsce dawnych monarchii powstały idee faszystowskie. Tam skryli się ci, którzy prowadzili bezwzględna walkę z ludem. W swoich teoriach nazistowskich, rasistowskich, pseudosocjalistycznych gotowali na długie lata niewolę klasy pracującej. Ostrze swe skierowali tam, gdzie był ich największy wróg, na Wschód. Pognali robotnika i chłopca, oszołomionego, ogłupiałego, na podbój świata. Lecz już było za późno. Człowiek pracy w Związku Radzieckim zbity wiele cenił swą wolność, by dać jej sobie wydrzeć. Padła potęga faszystowska, padła przemoc najeźdźców i ginie razem z nimi, padają resztki wieków jakie krepowały lud pracujący w Polsce.

Zwycięstwo nad faszyzmem jest wielkie.
(Dalszy ciąg na stronie 2-cj)

Morawska Ostrawa wzięta szturmem

Komunikat Radzieckiego Biura Informacyjnego z dnia 30-go kwietnia brzmi:

Wojska II-go Frontu Białoruskiego, rozwijając ofensywę, w dniu 30 kwietnia opanowały miasta: Graifswald, Treptow, Neu-Strelitz, Fürstenberg, Graudsee — ważne węzły dróg w północno-zachodniej części Pomorza i Meklemburgii, a także zajęły miasta: Lassen, Wolgast, Rainsberg i 5 większych miejscowości. — W walkach za dzień 29 kwietnia wojska Frontu wzięły do niewoli ponad 1.500 żołnierzy i oficerów niemieckich i zdobyły: 27 samolotów i 55 dział polowych.

Na północ od Berlina wojska I-go Frontu Białoruskiego w walkach wzięły miasto Cedenik i 8 większych miejscowości.

W Berlinie wojska Frontu, kontynuując walki uliczne w centrum miasta, opanowały budynek niemieckiego Reichstagu i zatknęły na nim flagę radziecką. Wojska radzieckie zajęły również Główną Poczta, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i 200 dzielnic w centrum miasta. — W walkach za dzień 29 kwietnia w Berlinie wojska radzieckie wzięły do niewoli ponad 9 tysięcy żołnierzy i oficerów niemieckich.

Wojska I-go Frontu Ukraińskiego, kontynuując walki na ulicach w południowo-zachodniej części Berlina, zajęły szereg dzielnic w miejskim rejonie Wilmersdorf i stację kolejową Westkreuz.

Na południowy wschód od Berlina wojska radzieckie zlikwidowały resztki okrążonych grup przeciwnika, znajdujących się w lasach, na zachód od miejscowości Vendeli-Buhholz.

Wojska IV-go Frontu Ukraińskiego dnia 30 kwietnia szturmem wzięły miasto Morawska Ostrawa, ważny ośrodek przemysłowy i b. silny punkt oparcia Niemców w Czechosłowacji. Jednocześnie wojska radzieckie opanowały ważne węzły dróg w pasie Zachodnich Karpat, na wschód od miasta Brno.

Wojska II-go Frontu Ukraińskiego zajęły szereg większych miejscowości. Na innych odcinkach frontu walki o znaczeniu lokalnym.

Za dzień 29 kwietnia zniszczono 40 czołgów przeciwnika.

W walkach powietrznych i ogniem artylerii przeciwlotniczej stracono 79 samolotów niemieckich.

ŚLYNNE WIEZIENIE MOABIT W RĘKACH RADZIECKICH

MOSKWA (Polpress). — Korespondenci wojenni donoszą, że wojska I-go Frontu Ukraińskiego w toku walk w śródmieściu Berlina sforsowały rzekę Sprewę, tocząc zacietę walki o każdy dom przy ulicy Alt Moabit. Odrzuciły rozpaczliwie broniącego się nieprzyjaciela dalej, na stację towarową Lehrter Bahnhof i na tereny sąsiedniej fotochemicznej fabryki. W toku walk zdobyto znane więzienie niemieckie „Moabit”. Hitlerowcy, przyparci do Sprewy, zostali rozbici. Zajęto 12 fabryk i zwolniono 12.000 jeńców wojennych różnych narodowości. Wzięto do niewoli ponad 8.000 jeńców niemieckich.

*

NOWY JORK (Polpress). — Pod olbrzymimi nagłówkami, na pierwszych stronach

Zwycięstwo klasy pracującej

(Dokończenie ze strony 1-ej)

kim zwycięstwem robotnika i chłopu. Wyzwała się i rozpoczyna życie, życiem pełnym, po raz pierwszy w historii swojej. Dzień 1 Maja 1945 roku jest dniem triumfu, dniem wypełniającej się sprawiedliwości dziejowej.

Robotnik, chłop i inteligent wyzwolony i uświadomiony powiedzie kraj na lepsze drogi, a klasie swej da to czego mu przez wieki odmawiano: sprawiedliwość i pełne życie.

Manifestacja dzisiejsza daje wyraz swej radości i swojemu triumfowi, pozdrawia lud pracujący całego świata. Daje wyraz wierze, że przetrwa ciężki okres wojny i wygra historię.

Niech żyje 1 Maj!

Z. Fabiśiak.

donosi prasa amerykańska o historycznym spotkaniu się sił sprzymierzonych na terenie niemieckim.

PRASA FRANCUSKA O WALKACH W BERLINIE

PARYŻ (Polpress). — Agencja France-Press donosi, że w poniedziałek 23 kwietnia wydano w wielu miastach Francji dodatki nadzwyczajne, o wkroczeniu wojsk radzieckich do Berlina. Dziennik „Nouvelles du Matin” pisze: „Nareszcie doczekaliśmy się! Rosjanie w Berlinie!... Cios decy-

dujący zada chwałą okryta armia!”

Podobnie wyraża się dziennik „Le Soir”, pisząc: „Długo oczekiwana przez wszystkie narody sprzymierzone chwila nadeszła. Długo czekaliśmy na nią od chwili, gdy Hitler popełnił swą pierwszą zbrodnię w Europie”.

Nikt nigdy nie zapomni — pisze Marceli Fournier w dzienniku „France Tireur”, — że naród rosyjski i jego wódz Stalin oddali wszystkie swe siły walce z faszyzmem. Naród radziecki żył, cierpiał i przelewał swą krew dla osiągnięcia tego zwycięstwa.

Jeszcze o „kapitulacji” Niemiec

LONDYN. — Pisma brytyjskie żywo komentują ostatnie propozycje pokojowe Niemiec. W dniu wczorajszym rozesły się nowe pogłoski o bezwarunkowej kapitulacji Niemiec wobec wszystkich mocarstw sprzymierzonych. Pogłoski te zostały zdementowane przez koła oficjalne, które stwierdziły, że żadne tego rodzaju propozycje nie nadeszły. Z drugiej strony pisma londyńskie zaznaczają, że pogłoski te mogą sprawdzić się w każdej chwili z powodu katastrofalnej wprost sytuacji Rzeszy.

„Daily Telegraph” zauważa w artykule wstępnym, że mocarstwa sprzymierzone mogą przyjąć kapitulację Niemiec z tym, że będzie to kapitulacja całkowita i bezwarunkowa wobec wszystkich mocarstw sprzymierzonych. Ostatnie propozycje niemieckie były dowodem głupoty polityków Rzeszy. Liczyli oni na to, że w ten sposób zdołają zakłócić harmonijną współpracę koalicji antyhitlerowskiej. Nadzieje jednak zawiodły. Mocarstwa sprzymierzone dały należyta odprawę hitlerowskiemu intrygantowi.

„Kapitulacja musi być dokonana bez zastrzeżeń — pisze „Daily Telegraph”. — Musi ona być dokonana wobec wszystkich mocarstw. Klika niemieckich zbrodniarzy i stokroć przekłeta instytucja sztabu niemieckiego muszą ponieść zasłużoną i oczekiwana przez cały świat karę.”

„Daily Mail” pisze w numerze dzisiejszym, że agonia Niemiec hitlerowskich następuje w warunkach, które dowodzą, że Niemcy pozbawione są godności i honoru. Haniebne fakty, które mają miejsce na terenie Rzeszy, dowodzą tego najlepiej.

„Daily Sketch” oburza się niemieckim pędem do zniszczenia i barbarzyństwem. Żądza zniszczenia przetrwała do samego końca.

Niemcy nawet w tej chwili pozostali takimi samymi, jakimi byli zawsze.

Znany dziennik londyński „Daily Herald” pisze: „Sądzi się ogólnie, że Hitler nie żyje już. Mussolini nie żyje na pewno. Naturalna jest rzecza, że miliony cieszą się z tego. To zrozumiałe. Hitler i Mussolini są uosobieniem tych zbrodni i bezprawia, które zapanowały nad Europą i częścią świata od roku 1933. Już przed wybuchem tej wojny światowej system bezprawia triumfował w krajach, rządzonych przez tych dwóch gangsterów. Stąd przeniósł się do Libii, Albanii i Abisynii, by po kilku latach ogarnąć całą Europę. Hitler i Mussolini rozpętali rewolucję przeciwko prawu. Ale ten czyn ich zemścił się na nich samych. Ci dwaj zbrodniarze zdyszanowali wszystkich przestępców, jakich świat widział. Nie należy jednak przywiązywać większego znaczenia do usunięcia z widowni światowej tych dwóch bandytów. To jeszcze nie wszystko. Karę za zbrodnie musi ponieść cały naród niemiecki, który przez tyle lat sankcjonował te bezprawia. Wtedy dopiero świat otrzyma należną satysfakcję”.

LONDYN. — Premier Churchill pozostał w ciągu nocy ubiegłej w nieprzerwanym kontakcie z członkami gabinetu brytyjskiego. Poczynania te były spowodowane ostatnimi propozycjami niemieckimi.

Sprawozdawca radiowy rozgłosił niemieckich zakomunikował w dniu wczorajszym przez radio, że sytuacja jest bardzo poważna i ostrzegł, że wojna zbliża się gwałtownie do swego końca.

Amerykanie weszli do Dachau

LONDYN. — Wojska brytyjskie, walczące na północnym odcinku frontu, kontynuują w dalszym ciągu przeprawę przez Łabę, którą sforsowały już w kilku punktach. Wojska brytyjskie opanowały w stanie nieuszkodzonym 2 mosty na Łabie. Formacje brytyjskie posuwają się na wschód i zagrażają Lubeca.

W Bawarii niemiecki stan posiadania kurczy się coraz bardziej. Monachium zostało już całkowicie oczyszczone z resztek wojsk niemieckich. Oddziały amerykańskie maszerują w kierunku Innsbrucku, od którego oddalone są tylko o 20 km. Ta sama odległość dzieli inne formacje amerykańskie od przełęczy Brennerskiej.

Wojska francuskie przekroczyły granicę austriacką i maszerują w głąb Austrii. — Inne formacje 1-szej armii francuskiej posuwają się szybko na terenie Wirtembergii i zajęły ważne miasto niemieckie Friedrichshafen.

Wojska brytyjskie obeszły Hamburg, przeprowadziły się przez Łabę w dwóch miejscach w pobliżu Lausenburga, wkroczyły do prowincji Meklemburg i posuwają się na północny wschód w kierunku Bałtyku. Oddziały sprzymierzonych przekroczyły rzekę Ems i obeszły linię obronną Brama — Wilhelmshafen. Emden znajduje się w zasięgu artylerii wojsk kanadyjskich. Komendant Bremy, generał Fritz Becker oraz trzej inni generałowie niemieccy, zostali wzięci do niewoli.

Dalej na południe wojska 9-ej armii amerykańskiej uzyskały drugie połączenie z wojskami radzieckimi na zachód od miasta Wittenberg.

W Bawarii zajęto Oberammergau i Mittenwald. Do Monachium wkroczyły 3 dywizje amerykańskie. Amerykańskie oddziały pancerne przekroczyły w dwóch miejscach granicę austriacką i kierują się na Innsbruck.

1-sza armia francuska, po zajęciu Friedrichshafen nad jeziorem Bodeńskim i Brengencji, także wkroczyła w granice Austrii.

Na terytorium Czechosłowacji oddziały 3-ej armii amerykańskiej posuwają się na Pilzno i Karlovy Vary.

We Włoszech północnych wojska sprzymierzonych zajęły Turyn. Oddziały amerykańskie i południowo-afrykańskie zdo-

były Tervizio, na północ od Wenecji i zbliżają się do Udine w okręgu Friuli.

Na wybrzeżu atlantyckim wojska francuskie, wspierane przez marynarkę i lotnictwo brytyjskie, wylądowały na wyspie Oleron, na północ od ujścia Gironde.

*

LONDYN (Polpress). — Agencja United Press donosi, że 3-cia armia amerykańska zajęła Moosberg w Bawarii i uwolniła ponad 100.000 jeńców wojennych z obozu, znajdującego się w pobliżu tej miejscowości. Jest to największy oboz jeńców, zdobyty dotychczas przez aliantów.

Korespondenci wojenni donoszą, że wojska amerykańskie zajęły Dachau. W chwili wkroczenia sprzymierzonych do tej miej-

Turyn i Wenecja Błyskawiczny marsz aliantów

RZYM. — Doniesienia z frontu włoskiego świadczą jasno o tym, że opór niemiecki we Włoszech załamał się na całej linii. — Wojska brytyjskie i amerykańskie maszerują nieopowstrzymanie naprzód, zajmując jedno miasto po drugim. Brytyjski generał Mac Clark stwierdził, że armie niemieckie są już, praktycznie biorąc, wyeliminowane z walki. Opór niemiecki jest tak znikomy, że nie jest w tej chwili nawet brany pod uwagę. W ciągu ostatniego czasu wojska aliantów rozbiły 25 dywizji niemieckich i wzięły do niewoli ponad 120.000 jeńców.

RZYM. — Komunikaty z frontu włoskiego donoszą w dniu dzisiejszym, że wojska amerykańskie wkroczyły do Turynu. Oddziały 8-mej armii spotkały się po wkroczeniu do Wenecji z walczącymi tam oddziałami partyzanckimi. W dalszym ciągu marszu wojska 8-mej armii zdobyły miasto Tarviso, położone na północ od Wenecji. Formacje 8-mej armii maszerują w kierunku przełęczy Brennerskiej. Inne formacje sprzymierzonych zbliżają się do Triestu i Flume, gdzie walczą już jednostki armii jugosłowiańskiej.

PROBA UCIECZKI SYNA MUSSOLINIEGO

LONDYN (Polpress). — Dziennik „News Chronicle” donosi, że syn Mussoliniego — Vittorio, zjawił się na granicy włosko-szwajcarskiej i okazując fałszywy paszport hiszpański starał przedostać się przez granicę. Odesłano go z powrotem do Włoch.

DRUGA ROZMOWA HIMMLERA Z HR. BERNADOTTE

LONDYN. — Według doniesień, nadeszłych ze Sztokholmu wynika, że bratanek króla szwedzkiego, hrabia Bernadotte, odbył drugą z kolei rozmowę z Himmlerem. Rozmowa ta miała miejsce na prośbę tego ostatniego. Terenem, na którym odbyła się ta rozmowa, była Dania.

LONDYN. — Ze Sztokholmu donoszą, że hrabia Bernadotte wraca w dniu dzisiejszym do Szwecji, po odbyciu powtórnej rozmowy z Himmlerem.

„PRAWDA” O POWROCIE PETAINA DO FRANCJI

MOSKWA (Polpress). — W międzynarodowym przeglądzie komentuje „Prawda” głosy prasy francuskiej o powrocie Petaina. Powrót ten jest, zdaniem dziennika, machinacją niemiecką i nowym wysiłkiem piątej kolumny nieprzyjacielskiej w kierunku zaostrzenia politycznych konfliktów wewnętrznych i ożywienia działalności licznych jeszcze elementów profaszystowskich.

HITLEROWCY ZAMORDOWALI KANCLERZA SCHUSCHNIGGA

LONDYN (Polpress). — Agencja Reutersa donosi, że więźniowie polityczni, zwolnieni przez wojska amerykańskie, podali, że w obozie koncentracyjnym w Flossenbурgu pod Bayreuth hitlerowcy zamordowali dnia 15 kwietnia byłego kanclerza Austrii — Schuschnigga.

Z posiedzenia konferencji w San Francisco

MOSKWA (Polpress). — Wiadomość, że na czwartym plenarnym posiedzeniu w San Francisco przewodniczący do Molotow wywołała na sali obrad atmosferę ożywienia i niecierpliwego oczekiwania. Frekwencja na sali była znacznie liczniejsza, niż na posiedzeniu przedpołudniowym.

Pojawienie się Molotowa na trybunie powitane zostało burzą oklasków. Po otwarciu posiedzenia udzielił Molotow głosu kierownikowi delegacji z Salvadoru, Ektorowi Castro. Po nim przemawiali: kierownik greckiej delegacji, minister spraw zagranicznych Sofianopolus, kierownik filipińskiej delegacji Romulo i przedstawiciel delegacji Urugwaju Serrato.

O godzinie 17.55 ogłosił Molotow przerwę w pracach konferencji, zawiadamiając, że piąte plenarne posiedzenie odbędzie się dn. 30 kwietnia o godz. 15.30.

SPRAWA POLSKI W SAN FRANCISCO

LONDYN (Polpress). — Agencja Reutersa podaje, że Eden, Molotow i Stettinius spotkali się celem wspólnego przedyskutowania memorandum marszałka Stalina w sprawie Polski. Molotow powiedział: „Zrobimy wszystko, aby rozwiązać problem Polski. Ale problem ten nie jest łatwy do

rozwiązania. Rządy Związku Radzieckiego, Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii robią wszystko, ażeby tę sprawę rozwiązać”.

NOWY JORK (Polpress). — Eden, Molotow i Stettinius opracowali raport o kwestii polskiej dla Marszałka Stalina.

NORWEGIA PROSI O POMOC

LONDYN (Polpress). — Dziennik konserwatywny „Yorkshire” podkreśla, że wezwanie o pomoc, skierowane przez patriotów norweskich do Szwecji, jest rzeczą zupełnie naturalną w obecnych warunkach. Pismo opisuje trudności, na które napotykałoby lądowanie aliantów w Norwegii i dodaje, że najlepszym rozwiązaniem byłoby powstanie w Norwegii, poparte przez akcję szwedzką ze wschodu i przez skoordynowane działania floty morskiej i powietrznej sprzymierzonych.

*

LONDYN (Polpress). — Prasa angielska donosi, że silne jednostki armii szwedzkiej obsadziły granicę szwedzko-norweską. — W kołach szwedzkich komentują ten fakt zamiarem przeprowadzenia dokładnej kontroli osób, które usiłują z Norwegii przedostać się do Szwecji.

KRONIKA

Komitet redakcyjny „Głosu Narodu” rozpisuje konkurs

na artykuł p. t. „Konieczność sojuszu narodów słowiańskich”.

Za najlepiej opracowany artykuł Komitet wyznacza nagrodę

złotych 1000.—

Prace opatrzone godłem należy składać w Redakcji „Głosu Narodu” do dnia 5 maja 1945. Najlepiej opracowany artykuł ukaże się na łamach „Głosu Narodu”.

Dodatkowe art. żywnościowe

Wydział Aprowizacji i Handlu Zarządu Miejskiego w Częstochowie zawiadamia, że w związku ze świętami państwowymi 1-go i 3-go Maja zostaną wydane osobom pracującym dodatkowo na karty żywnościowe kat. I, II i III. b. następujące artykuły żywnościowe:

chleba jaśniejszego 2 kg.
cukru białego 1 kg.
marmolady ½ kg.
zapalek 2 pudełka.

Dzieci osób pracujących otrzymają po 100 gr cukierków na kartę mleczną A.

Sprostowanie Komendy Miasta M. O.

Niniejszym Komenda Miasta M. O. anuluje jako podane pomyłkowo zawiadomienie, umieszczone w „Głosie Narodu” w dniu 15.III 1945 r. dotyczące przyjmowania do służby w M. O. szeregowych i oficerów dawnej Policji Państwowej.

Dyżur w Ubezp. Społ. w dniu 1 Maja

W dniu 1 Maja Ubezp. Społ. organizuje punkt pomocy lekarskiej i pielęgniarzkiej w godz. od 10 do 13 przychodni lekarzy-specjalistów w Ubezp. Społ. Aleja Wolności 10, II b. brama, parter. W nagłych wypadkach zachorowania należy się tam zgłaszać.

Akademia P.P.R. dzielnic Śródmieście

W dniu 1 maja o godz. 4-ej po poł. odbędzie się Akademia w lokalu P.P.R. Dzielnicy Śródmieścia I Aleja 9.

Po akademii wieczór taneczny.

Komitet dzielnic P.P.R. Śródmieście zaprasza wszystkich członków P.P.R. na zabawę.

Akademia P.P.R. dzielnic Stradom

W dniu 1-ym maja odbędzie się Akademia w lokalu P.P.R. Dzielnicy „Stradom”, przy ul. Al. Wolności 50.

Program będzie następujący:

Referaty, recytacje, po czym nastąpi wieczór taneczny, na który zaprasza się wszystkich członków P.P.R. wraz z rodzinami.

Akademia z okazji 1 Maja

W dniu 1 Maja o godz. 16-ej według nowego czasu odbędzie się w Teatrze Kameralnym Akademia ku uczczeniu 1 Maja z bogatym programem artystycznym. Wstęp bezpłatny, za biletem, które można otrzymać w Miejskim Oddziale Informacji i Propagandy, — Zarząd Miejski, pokój Nr. 10.

Z.W.M. w dniu 1 Maja

Z.W.M. zawiadamia, że we wszystkich Kółach Zw. W. Mł. w powiecie częstochowskim odbędzie się wielkie manifestacje oraz uroczyste akademie połączone z zabawami tanecznymi.

Zabawa ludowa w parku Staszica

W dniu 1.V b. r. odbędzie się wielka zabawa ludowa w parku Staszica w godz. od 18 do 20-ej. Przygrywać będzie orkiestra wojskowa i orkiestra Ochotniczej Straży Pożarnej m. Częstochowy.

Wstęp bezpłatny.

Z zebrania Okręgowego Towarzystwa Rzemieślniczego

Zarząd Okręgowego Towarzystwa Rzemieślniczego w Częstochowie zorganizował w dniu 29.IV b. r. o godz. 9.30 rano zebranie w kinie „Polonia”. Przy stole prezydiálním zasiadli: ob. prez. Dębski, ob. Rachwał Franc., ob. Miszczak, sekr. Zięba, ob. Musiał oraz Referent Wydz. Przem. Star. ob. Hohenze, zast. insp. pracy ob. inż. Malinowski Tadeusz, wizytator ob. Sobiński Józef i inni.

Celem zebrania samoistnych rzemieślników było poinformowanie zgromadzonych o sprawach podatkowych i warunkach najmu pracy i omówienie zagadnień aktualnych, a mianowicie wzięcie udziału w obchodach 1 i 3 Maja. Nieestety już pierwszy, starannie opracowany i b. wartościowy referat ob. Malinowskiego został przerwany z przyczyn niezależnych od mówcy, gdyż pod wpływem nadzwyczajnych wiadomości, jakie zelektryzowały całe miasto, rozwiązano zebranie.

Następnie Zarząd Okr. Tow. Rzem. z ł.ście staropolską gościnnością podejmował gości śniadaniem podczas którego panowała atmosfera szczerzej przyjaźni.

Uruchomienie wieczorowych kursów handlowych dla dorosłych

Dyrekcja Gimnazjum Kupieckiego Stow. Kupców Polskich, przy ul. Garncarskiej 6/8 podaje za naszym pośrednictwem do wiadomości, że przyjmuje do dnia 7 maja b. r. codziennie od godz. 16—18-ej zapisy na kurs handlowy dla dorosłych z zakresu księgowości, arytmetyki handlowej, nauki o handlu i korespondencji handlowej.

Zgłaszajmy szkody poczynione przez Niemców w polskich księgozbiórach.

Zbliża się chwila, gdy Naród Polski wobec całego świata przedłoży Niemcom rachunek za zbrodnie, dokonane przez nich w dziedzinie naszej kultury i zażąda wyrównania strat i szkód, wyrządzonych m. in. w naszych bibliotekach.

W tym celu Min. Oświaty wzywa wszystkich obywateli, których księgozbiory własne, lub kierowane przez nich biblioteki wszelkich urzędów, szkół, instytucji, stowarzyszeń, zakładów, fabryk itp. ucierpiały, czy też na skutek działań wojennych, czy też w czasie okupacji — aby podali o tym pisemną wiadomość miejscowemu urzędowi zminnemu, kierownictwu szkoły lub najbliższemu inspektorowi szkolnemu, celem skierowania tej do Ministerstwa Oświaty.

To samo dotyczy osób, które były świadkami niszczenia przez Niemców księgozbiórów polskich, lub mają na ten temat ściśle i uzasadnione wiadomości.

Ze względu na pilność sprawy zgłoszenia należy dokonać jak najrychlejš.

Dyżury aptek

Od dnia 30 do 6 maja dyżurują w naszym mieście następujące apteki:

Sukc. B. Frydego — III Aleja 50.

J. Pogorzelskiego — Narutowicza 44.

Kronika sportowa

Otwarcie sezonu Częst. Klubu Sport.

W dniu 3 maja r. b. nastąpi uroczyste otwarcie sezonu Częstochowskiego Klubu Sportowego. O godzinie 13-ej z placu magistrackiego wystartują uczestnicy biegu ulicznego o memorial im. ś. p. Janusza Kusocińskiego, największego sportowca Polski, zamordowanego przez oprawców niemieckich. Trasa wynosząca około 3.000 metrów prowadzić będzie ulicami Kilińskiego, Chłopskiego, Lublinieckiego, Pułaskiego, Słowackiego, Handlową, Sobieskiego, Aleja Wolności, II Aleja i z powrotem do Placu Magistrackiego. Zawodnicy zgłoszeni proszeni są o stawienie się o godzinie 12-ej na wspomnianym placu.

Po południu o godzinie 4-ej drużyna piłkarska C.K.S. u, w której wystąpi reprezentacyjny bramkarz Polski Krzyk, rozegra mecz z drużyną KS „Pogoń” — Nowy Bytom, obecnym mistrzem Śląska.

Zarówno bieg uliczny, jak i mecz z jedną z czołowych drużyn Polski wzbudziły ogromne zainteresowanie wśród rzesz częstochowskich miłośników sportu.

Przedprzedaż biletów na mecz w Księgarni Br. Kruszyńskiej, Aleja 23.

Zawody R.K.S. „Skra—W.K.S. „Orzeł”

W dniu 3 Maja odbędą się na boisku W. P. III Aleja 64 o godz. 15 b. ciekawe zawody towarzyskie piłki nożnej między R.K.S. „Skra” a W.K.S. „Orzeł”.

Drużyny wystąpią w swych najsilniejszych składach.

W czasie rozgrywek przygrywać będzie orkiestra wojskowa.

Imprezy sportowe W. K. S. „Orzeł”

W.K.S. „Orzeł” organizuje następujące imprezy sportowe:

1) dnia 30 kwietnia, w poniedziałek, o godz. 17 w Kasynie Oficerskim rozpoczął się turniej szachowy o mistrzostwo Jednostki Wojskowej. Turniej potrwa kilka dni.

2) dnia 1 maja we wtorek godz. 14 — a) zawody piłki nożnej między oddziałami; b) zawody w siatkówkę.

3) dnia 2 maja w środę: — a) o godz. 9 rano zawody strzeleckie na miejscowej strzelnicy, dawn. 27 pułku piechoty, b) rozgrywki w siatkówkę między klubami częstochowskimi o goda. 16 na boisku W. P.

4) dnia 3 Maja o godz. 15 zawody piłkarskie między W.K.S. „Orzeł” a R.K.S. „Skra”; o godz. 17 zawody lekkoatletyczne, następnie zawody bokserskie. Na zakończenie nastąpi rozdanie nagród.

Sportowcy w dniach 1, 2 i 3 maja

W dniu 1 maja na boisku W.P. i P.W. przy ul. Pułaskiego 2, rozegrany będzie mecz piłki nożnej między drużynami K.O.S. „Victoria 1922” — R.K.S. „Skra”. Spotkanie między tymi dwoma klubami robotniczymi zapowiada się bardzo ciekawie, gdyż R.K.S. „Skra” jako

Z życia kulturalnego

Orkiestra jazzowa koncertuje

Jak się dowiadujemy orkiestra jazzowa „Wesoła 16-ka” pod dyr. Wł. Rossy po gościnnych występach w różnych miastach Polski wystąpi wkrótce w swoim ciekawym „kwartalnym przeglądzie” znowu w naszym mieście.

Zabawa Zw. Zaw. Pol. Art. Plastyków

W dniu 1-ym maja w sali Wystawy odbędzie się zabawa taneczna Zw. Zaw. Pol. Plast. w Częstochowie.

Moc niespodzianek i atrakcji — doborowa orkiestra — doskonały bufet — loteria fantowa — dają gwarancję, że uczestnicy zabawy spędzą miło i wesoło czas wśród artystycznej braci.

Początek o godz. 13. Wstęp 50 zł. za zaproszeniami.

Program kin

W dniu 1 Maja po pochodzie kino „Wolność” i kino „Bałtyk” wyświetlają bezpłatnie film „Tęcza” wg powieści Wasilewskiej.

Kino „Wolność” — Barbara Radziwiłłówna.
Kino „Polonia” — Barbara Radziwiłłówna.
Kino „Bałtyk” — „Tęcza”.

Z Piotrkowa

Stan ludności m. Piotrkowa

Na podstawie danych statystycznych, stan ludności m. Piotrkowa na mies. kwiecień br. wyraża się cyfrą 46.329 mieszkańców — w tym: Polaków — 43.795, Niemców — 1.862, Rosjan i Ukraińców — 203, Żydów — 127 i innych — 342.

Bieg Narodowy na przełaj

W ramach święta w dniu 3-go Maja, w Piotrkowie zorganizowany zostanie Bieg Narodowy Naprzelaj — na trasie 2500 mtr. dla grupy męskiej oraz 800 — 1200 mtr. dla grupy żeńskiej.

Zapisy do biegu przyjmuje sekretariat ZWM — Aleja 3-go Maja 8. (m)

Z życia kolejarzy

Piotrkowski ZZK., poszczycić się może wspaniałą orkiestrą o obsadzie 32 osób, którą zorganizowano w przeciągu bardzo krótkiego czasu z instrumentów przechowywanych przez okres okupacji w rezerwach prywatnych.

Dyrygentem orkiestry jest ob. Pingot, wytraw-

ny kapelmistrz, prowadzący wymienioną orkiestrę przed 1939 rokiem. Orkiestra bierze udział w występach publicznych.

Otwarcie „Gospody Wiejskiej”

Staraniem Stronnictwa Ludowego w Piotrkowie, uruchomiony został lokal dawnej „Europy” pod nową nazwą „Gospoda Wiejska”. Uroczyste otwarcie lokalu odbyło się w dniu 22 bm. przy udziale przedstawicieli miejscowych władz, wojska oraz partii politycznych.

Kronika Kielecka

Wyjazd delegatów rolnictwa na tereny zachodnie

(Bg.) Z inicjatywy Związku Samopomocy Chłopskiej, władze wojewódzkie organizują wyjazd bezrolnych i małorolnych chłopów na tereny zachodnie, celem osiedlenia. W pierwszym etapie wyjeżdżają rolnicy z najbardziej dotkniętych działaniami wojennymi powiatów województwa, a więc z sandomierskiego, opatowskiego, stopnickiego, kozińskiego i ilzkiego. Aby ułatwić przeprowadzenie akcji osiedleńczej, wyjeżdżają na przewidziane tereny najpierw delegaci wymienionych powiatów, po jednym z każdej gminy, którzy na miejscu przystępują do odpowiednich warunków osiedleńczych, tak aby wyjeżdżający później koloniści mogli przybyć do pewnych już punktów, w których będą mogli od razu po zadowoleniu przystąpić do pracy na przydzielonych im gospodarstwach.

Święto Reformy Rolnej

(Bg.) W dniu 6-ym maja b. r. odbędzie się w Kielcach wielki zjazd pełnomocników do spraw Reformy Rolnej i komisarzy ziemskich oraz delegatów poszczególnych gmin z całego województwa. Zjazd ten będzie miał charakter święta z okazji zakończenia kampanii Reformy Rolnej. Dla uświetnienia tej uroczystości, odbędzie się manifestacja, w ramach której ulicami miasta przemarszeruje pochód, jak również odbędzie się akademie w „Domu Kultury”.

Żywnościowy przydział świąteczny

(Bg.) Z okazji święta 1 maja pracująca ludność miasta Kielc otrzymała specjalny przydział, deputat świąteczny, na który się złożyły następujące artykuły żywnościowe: cukru 1 kg, maki pszennej 2 kg, kaszy jaglanej 2 kg, drożdży 100 g na osobę pracującą.

jąc się poziomem gry do Francuzów, jednakże mocno przewyższając ich zgraniem w polu i wykańczaniem sytuacji podbramkowych. Bramki zdobyli dla Skry po 2 Langier i Seifried, dla gości środek ataku. Sędziował doskonale sędzia francuski.

„Victoria” — Z.M.W. „Wicher” 7:0 (3:0)

W niedzielę, na Miejskim Stadionie odbyło się towarzyskie spotkanie pomiędzy wymienionymi drużynami. Prz. nosząc wysokie zwycięstwo Victorii. Tak w jednej jak i drugiej stronie dobre linie obrony, z obu jednak ataków lepszym okazał się atak „Victorii”, wykazując większe zdecydowanie w strzałach. Sędziował b. dobrze ob. Ziętek.

W.K.S. „Orzeł” — Kol. Klub Sport. 11:2 (7:0)

Największą niespodziankę w niedzielnych spotkaniach piłkarskich przyniósł nam W.K.S. Orzeł. Pomijając wysokocyfrowe zwycięstwo nad K.K.S. kierownictwo klubu zaprezentowało licznie zeromadzony publiczności zespół graczy, który jako całość miał może trochę braków wynikających z gry zespołowej, zwłaszcza w formacjach tylnych, jednakże ogólnym poziomem technicznym przewyższającym ogół naszych drużyn. Zwalazcza lewa strona ataku była łącznik i skrzydłowa, a specjalnie ten ostatni był na boisku rewelacją. Doskonale opanowanie techniczne, bieg, orientacja w terenie, strzały z obu nóg, oto obraz tej dwójki, której nie powstydziłaby się żadna z przedwojennych drużyn ligowych. Prawa strona ataku nieco słabsza orientacyjnie, natomiast swym niewiele ustępowała kolegom. Pomoc bardzo pracowita, obrona natomiast pewna, bramy mało zatrudniony zmarł, tracąc tym — elastyczności i pewności w chwytach. Ohie bramki padły przez zbieg. Drużyna nie przegrywała kilkunastu spotkań i zgrani nie będzie najtwardszym przeciwnikiem do zwycięstwa na boisku Częstochowy, a spotkanie jej np. ze Skra, wzgl. reprezentacją miasta, będzie okazją dla miłośników piłki nożnej. Drużyna W.K.S. nie miała dużo do powiedzenia na tle wojskowych, niemniej jednak nie zafałała się i utrzymywała gre otwartą do samego końca. Zawody prowadził b. dobrze ob. Hermann. CK.

Gimn. Klub Sportowy Radomsko — Legion Częst. 5:1

Ohie szkolne drużyny rozegrały mecz rewanżowy w niedzielę jako przedmecz spotkania „Victoria” — „Wicher”. Zasłużone zwycięstwo odniosła drużyna Radomska, będąc w polu dużo lepszą, od sympatycznych naszych „naimłodszych”. Goście oślepi fizycznie i mający więcej umiejętności technicznych z góry byli typowani na zwycięzców. Legion winien do gry wnieść więcej odwagi, a poza tym trenować w kierunku nabrania wytrzymałości fizycznej, gdyż normalnie nie wytrzymał drugiej połowy i załamuje się. Sędziował dobrze ob. Skawicki.

Krwawy 1 maj 1938 r. we Lwowie i Krakowie

Imponująco wypadało zawsze Święto Robotnicze we Lwowie i Krakowie. Pochód pierwszomajowy, w którym brał udział cały lud pracujący, bez różnicy narodowości, — przeciągał głównymi ulicami miasta. Karni, uświadomieni, zorganizowani w Związkach Zawod. robotnicy — odświętnie ubrani, każdy z czerwoną odznaką na piersi — maszerowali przy dźwiękach licznych orkiestr robotniczych wśród nieprzerwanego szpaleru ludności. Pochód otwierali zwyyczajnie — świetnie zorganizowani kolejarze i tramwajarze. Za nimi pocztowcy, drukarze, robotnicy miejskich zakładów komunalnych, elekrowni, gazowni, wodociągów, zakładu oczyszczania miasta, robotnicy browarów akcyjnych, a za nimi nieprzerwane szeregi tysięcy robotników fabrycznych i prywatnych instytucji. Niesiono setki najrozmaitszych sztandarów i transparentów o napisach polskich, ukraińskich i żydowskich. Karnie i dziarsko maszerowały obok swych mężów — żony i dzieci. Liczba uczestników pochodu dochodziła do kilkudziesięciu tysięcy. Świat pracy demonstrował w ten sposób swą siłę, karność i zwartość.

W dniu Święta 1 majowego odbywały się liczne wiece, zabawy ludowe, festyny. Wielotysięczne rzesze robotników zabawiły się do późnej nocy. A mimo to nigdy się nie zdarzało by zaszedł choć jeden wypadek niesubordynacji ze strony uczestników. Przyczyną tego była okoliczność, iż w dniu 1 maja porządek utrzymywała nie granatowa policja ale wyłącznie sami robotnicy przez swych „porządkowych” — noszących na ramieniu czerwone opaski.

Na całej trasie pochodu nie było w tym dniu widać ani jednego policjanta. Bo taka już była wieloletnia tradycja we Lwowie i Krakowie. Stale rok w rok odbywała się w Dyrekcji Policji wgl. w województwo kim referacie bezpieczeństwa konferencja z przedstawicielami Związków Zaw. — przy czym ci ostatni brali na siebie pełną odpowiedzialność, że ręcza za spokój i bezpieczeństwo publiczne. Robotnik zdawał w dniu swego Święta egzamin z dojrzałości obywatelskiej. Składał dowód, że potrafi ująć władzę w swe ręce; że masy robotnicze są zdyscyplinowane i dobrze wychowane. Publiczność nie biorąc udziału w pochodzie co wiele posłuszniej zastosowywała się do taktownych zleceń „porządkowych” niżli, gdyby ten sam rozkaz padł ze strony „granatowca”. Bez względu na przekonania polityczne — ktokolwiek z publiczności był na trasie pochodu, udekorowany był również w czerwona kokardkę, — w dniu tym bowiem towarzyszkami robotnicze miały zezwolenie na zbiórki publiczne. Nikt się nie uchylał od kupienia oznaki pierwszomajowej — tak samo nie zdarzyło się by któryś z widzów nie zdjął okrycia głowy na widok chorągwi, proporców oraz w czasie śpiewania Hymnu Robotniczego. Sklepy w czasie pochodu były zamknięte — nie zdarzyło się, by któryś z kupców odmówił taktownemu wezwaniu porządkowych w tym kierunku. Pochody te pierwszomajowe, prezentowały miastu siłę i liczebność świata pracy. Prze-konywał się jeden czy drugi — obszarnik, kapitalista, mieszczuch, kamienicznik — co za potęgą drzemie w ludzie pracującym. Otwierały się jednemu czy drugiemu oczy, że robotnik w zwartej masie to siła, — której gdy będzie umiejętnie prowadzona, jednolita, karna i uświadomiona — nie i nikt nie potrafi się oprzeć.

Rząd sanacyjny świadomy siły zorganizowanego w Związkach Zaw. robotnika — starał się idąc torami faszyzmu — osłabić ruch demokratyczno-robotniczy. Dążyła zaś sanacja do tego przez wywoływanie rozłamu w Związkach Zaw., przez rozsądzanie ich od wewnątrz i secesję. Powstała wówczas pod egidą rządu stojąca partia socjalistów rządowych z Moraczewskim i podobnymi zdrajcami na czele pozostającymi na stałym żołdzie sanacji. Grupowali się ci t. zw. socjaliści w Z. Z. Z. Od zewnątrz szalał przeciw uczciwym, nie chcącym zaprzedać swej godności robotnikom i ich działaczom bezprzykładowy terror noża, rewolweru i pałki — ze strony tak Z. Z. Z. jak i oenerowskich bandytów spod znaku Falangi. Cieszyli się zupełną bezkarnością — mogli zatem hulać bezpiecznie i spokojnie. Wreć przeciwnie każdy ich zbrodniczy występ przeciw robotnikom — niefaszyzmem czy przeciw żydom — wysławiany był przez prasę narodową i rządową. Różniła się ona między sobą tylko nagłówkami artykułów. Treść i tendencja była jednakowa. Endecja i sanacja te na pozór dwa wrogie obozy — o ile chodziło o walkę z demokracją — szły zgodnie razem przeciw wrogom faszyzmu. Ten sam objaw zaobserwaliśmy wreszta i teraz w czasie okupacji. AK i NSZ (Narodowe Sily Zbrojne) — czyż nie mordowały wspólnymi siłami walczącego o prawdziwie Demokratyczną Polskę — robotnika, chłopca i inteligenta pracującego?!

Na czele Falangi stali przede wszystkim studenci. Młodzież — ta przyszłość narodu, przyszli ministrowie, sędziowie, prokuratorzy, lekarze, adwokaci — przedstawiała

za czasów sanacji obraz więcej niż smutny. Ugrupowani w korporacje — twór czysto niemiecki, na wzór burszenschaftów, strojni w niemieckiego wzoru czapeczki haftowane, wysokie po pachwinę lakierowe buty, różnokolorowymi opasani wstążkami — mieli ci korporanci na celu jedynie bijatyki i pijatyki. Bili rozumnie się słabszych i liczebnie mniejszych — żydowskich i demokratycznych kolegów. Bili robotników. Demolowali drukarnie pism robotniczych. Piekietowali sklepy. Rzucali bomby i petardy. Oblewali kwasem żrącym futra przechodzących przez szczyby. Codziennie widniał nad bramami wyższych uczelni inny transparent. Dziś „Dzień bez żydów”, jutro „Dzień bez socjalistów”, pojutrze „Dzień bez koszerznego uboju drobiu” — tyle było tych rozmaitych „dni”, że w sumie był cały rok akademicki bez nauki. Nie też dziwnego, że gdy właśnie w owym czasie — jakimś dziwnym przypadkiem — spadła księga dzierżona na przez boginię nauki umieszczona na gmachu Politechniki lwowskiej — kamień na księgę potłukła się na drobne kawałki, — uważano to jako symbol. Wiedza w Politechnice stała się przecież czynem zbytecznym. Miejsce książki zajęły — łom, kastet, sztytlet czy bomba. Mózg studenta oenerowskiego napelniony był jadem nienawiści do wszystkiego co nie było faszystowskie. Na tym też podłożu wyrósł zbrodniczy popelniona w 1938 r. przez takich właśnie studentów na obchodzącym swe Święto — robotniku.

Rząd jakby rozmyślnie starał się doprowadzić do rozlewu krwi bratniej. W ostatnich latach przed wybuchem wojny rokrocznie przed 1 maja dokonywała policja tysiącznych aresztowań pośród przywódców robotników. Część ich zwałniano po paru dniach, innych nieraz po kilku dopiero miesiącach. Niekórych osadzano nawet w Berezie. Decydowało widzimisię policji. Wszystko to miało na celu, by straszyć robotników, zdeorganizować ich szeregi i doprowadzić do tego, by manifestacja 1 majowa wypadła jak najbardziej blado.

Jak wspomniałem — dążyli w r. 1938 władze lwowskie, by doprowadzić do zataru z robotnikami właśnie w dniu 1 maja. Wbrew dotychczasowej długoletniej praktyce — sprzeciwiły się władze bezwzględnie, by porządek na trasie pochodu utrzymywany był przez robotników. Poza tym zmieniono trasę pochodu. Zamiast jednego jednolitego pochodu przez całe miasto — od być się miały aż 4 pochody i to na zupełnie odmiennych bardzo krótkich trasach. Oddzielnie mieli iść zatem Polacy, osobno robotnicy ukraińscy, osobno żydowscy, osobno socjaliści rządowo-faszyzowscy. Zadanie to umotywowano władze obawą, by pochody te nie starły się ze sobą.

Nastąpił przepiękny, pogodny dzień 1 Maja. Od najwcześniejszych godzin porannych przepelnione były ulice stanowiące drogę pochodu — policjantami w hełmach, uzbrojonych w karabiny i granaty. Oprócz stały załogi policyjnej ściągającej na ten dzień tysiące policjantów z t. zw. Głównej szkoły policyjnej w Mostach Wielkich oraz rezerwy. Poza tym skonsygnowany był w koszarach cały garnizon wojskowy — jako ostre pogotowie. Pochód polskich-robotników przebiegł tuż pod gmachem Politechniki. Pochód otwierali silne plutony konnej, a następnie pieszej policji — w pełnym rynsztunku bojowym. Po obu stronach pochodu — również policja. Robiło to raczej wrażenie pochodu aresztantów niż wolnych robotników, obchodzących swe Święto. — W chwili kiedy wielotysięczne rzesze robotnicze, maszerujące z pieśnią na ustach, niosąc rozwinięte sztandary — przechodziły obok gmachu politechniki, z ogrodu politechniki oraz z tuż obok położonego kościoła św. Magdaleny — padły w szeregi robotnicze bomby.

W tym miejscu zacytuje komunikat urzędowy wydany w sprawie tego niesłychanego, bratobójczego zamachu:

Wiadomości z kraju

Wyrok Sądu Specjalnego w Sosnowcu

Sosnowiec, (Polpress). W dniu 19 b. m., w siedzibie Sądu Okręgowego w Sosnowcu, przed Sądem Specjalnym na sesji wyjazdowej stanął, jako oskarżony Franciszek Dudek, zamieszkały w Sosnowcu, konfident niemieckiej policji.

Dudek będąc w czasie okupacji członkiem organizacji podziemnej poszedł na żołd gestapo i wydał szereg działaczy. Dudek wskazał gestapo łącznie 28 członków organizacji podziemnej.

Sąd ogłosił wyrok skazujący Dudka na karę śmierci, pozbawienie praw obywatelskich i honorowych oraz konfiskatę mienia.

Uzdrowiska polskie znowu czynne

Warszawa, (Polpress). Z dniem 1 maja zaczął się sezon uzdrowiskowy w następujących uzdrowiskach krajowych: Ciechocinek, Busk, Krynica, Inowrocław, Muszyna, Żegiestów, Szczaw-

„Lwów 1 maja. W czasie przemarszu 5 tysięcy robotników, gdy czoło pochodu o godz. 12-tej znalazło się przy ul. Sykstuskiej rzucono z za żelaznego ogrodzenia potężnej siły w tłum 5 petard o wielkiej sile wybuchowej, po czym zaczęto rzucać na ulicę kamieniami i cegłami. Dalsze dwie petardy również o b. wielkiej sile wybuchowej rzucono ze skarpy pod kościołem św. Marii Magdaleny. Pociągnięto to za sobą 44 ofiar. Lżej rannych opatrzone w bramach pobliskich domów — ciężko rannych 7 osób przewieziono do szpitala... Pochód doprowadzono w porządku do ul. Sykstuskiej, po czym ruszono do miasta aż pod teatr. Wygłoszono przemówienia po czym pochód został rozwiązany”.

Tyle Polska Agencja Prasowa!

W rzeczywistości jednak było wtedy ofiar kilkadziesiąt. Ciężko rannych było ponad 50! Cały bruk jezdni zalany był krwią robotnika. Siła rozrywająca tych bomb, sporządzonych w specjalnych laboratoriach przez studentów była tak potężna, że w okolicznych domach wyleciały szczyby. Dziesiątki urwanych rak i nóg, zaścielały miejsc zbrodni. Straszne wzburzenie zapanowało w szeregach robotników. Policja nie dopuściła jednak, by wdarli się na politechnikę, gdyż wedle ustaw nie wolno było nikomu wkrazać na teren wyższych uczelni — chyba za zezwoleniem rektora. Gdy zaś to zezwolenie zostało udzielone — nie było już sprawców. Tęchórze — bratobójcy zbiegli przez ogrody, łączące się z politechniką i kościół św. Magdaleny. Oczywiście, że policja nie szukała ich zbytnio. Wolała ich nie znaleźć. Jakże bowiem łatwo było moć na wśród zamachowców natrafić na syna prokuratora, wicewojewodę czy też innego dostojnika. Po co przysparzać sobie kłopotu! I o co wreszcie chodzi? O parędziesiąt ciężko rannych demokratów. O kilku zabitych robotników? Wszak właśnie studenci przyczyniają się świetnie do rozwiązywania kwestii bezrobocia. Im więcej robotników zabija tym bardziej zmaleje liczba bezrobotnych. Tym mniej wydatków na zasiłki dla nich. Wdzięczność się im zatem należy a nie kryminal. Wszak kierują nimi pobudki czysto patriotyczne..

Tego samego dnia przyniósł PAT również drugą lakoniczną notatkę:

„Kraków 1 maja. Grupa młodzieży narodowej wznosiła rozmaite okrzyki, a następnie rzuciła w pochód robotników ulotki i 2 petardy. Jest dużo rannych”.

Obie notatki Pata nie zawierają ani słowa o tym że policja schwytała sprawców. Ba — nie wspominają nawet, że wszczęto jakieś dochodzenie celem wykrycia ich. PAT mądrością nie grzeszył ale na tyle głupi nie był, żeby się narażać na urzędowe sprostowanie Głównej Komendy Policji, które w danym wypadku wyglądałoby następująco: „Nieprawda jest, jakoby policja we Lwowie czy Krakowie — ujęła jakichkolwiek „sprawców” zamachów bombowych w dniu 1 maja b. r. Nieprawda jest dalej jakoby policja poczyniła jakiegokolwiek kroki celem ich wykrycia, prawda natomiast jest, że na miejscu zamachu przytrzymani zostali bardzo liczni robotnicy, którzy demonstrowali przed gmachem politechniki, gwałtem usilowali się tam wedrzeć i stawiali opór władzy. Winnych przekazano do dyspozycji pana prokuratora okręgowego”. I tak też rzecz miała się w istocie — w związku z powyższymi zamachami aresztowani zostali tylko robotnicy!

Przedemną leży numer ówczesnego „Gońca Częstochowskiego”, z którego odpisałem te obie notatki Pata. Faszystowski ten dziennik nie uważał za stosowne zaopatrzyć te obie notatki choćby jednym słowem potępienia. Nie wydrukował nawet tłustym drukiem nagłówka tych obu notatek. Nie dziwnego. Wszak to „nasi” studenci pomordowali „ich” ludzi. Działo się to zaś w maju 1938, kiedy Hitler rozpoczął już swój marsz przeciw Europie. Zajął już Austrię. Szykował się do skoku na Polskę.

W tym to właśnie czasie, ba w tym samym numerze, który przyniósł narodowo uświadomionym czytelnikom „Gońca Częst.” notatki Pata — czytamy takie ważne dla Narodu Polskiego, rozumie się tłusto drukowane wiadomości:

„Sady przysięgłych przestały w Polsce istnieć! Wczoraj ogłoszone zostały w Krakowie ostatnie! dwa wyroki sądu przysięgłych”!

„Bractwo Stalowych Rycerzy” — tajna organizacja w łonie Związku Młodej Polski”.

„Zwycięska ofensywa wojsk narodowych w Hiszpanii!!!”.

„Królewskie powitanie kanclerza Hitlera we Włoszech! Wspaniałe uroczystości! Morze światła i kwiatów. Niesłychany entuzjazm ludności włoskiej!”.

„Asystenci szkół akademickich w Polsce — uchwalili paragraf aryjski!”.

Czyż można się dziwić, że w tej atmosferze faszyzm mógł prowadzić do bezkarnych zamachów bratobójczych?!

Tegoroczne Święto Świata Pracy odbywa się w zupełnie zmienionej konstelacji. Zmora faszystowsko hitlerowska należeć będzie w najbliższych dniach do przeszłości. Przeciw szeregom radujących się swoim Świętem robotników, chłopów i inteligentów pracujących — nie odważy się nikt podnieść bezkarnie ręki. Powstaje Polska, w której nie będzie miejsca na żadne ważne narodowe czy religijne. Wyplucone zo staną wszelkie bzdury o rasizmie, o wyższości tej czy owej warstwy społecznej. Kształcąca się młodzież wróci do szkół ale po to tylko, by się tam rzeczywiście kształcić na dobrych obywateli. Wyniesie ona z tych szkół nie tylko wiedzę fachową ale i zasady bratniej przyjaźni ze wszystkimi kolegami, bez różnicy na ich pochodzenie. Budujemy bowiem Polskę prawdziwie demokratyczną! Polskę, która jest i będzie na zawsze zbrataną najserdeczniejszymi węzłami sojuszu z potężnym Związkiem Radzieckim obejmującym 1/6 kuli ziemskiej oraz 200 milionów wolnych, szczęśliwych obywateli — zaliczających się do 180 narodów i plemion. Budujemy Polskę, w której dzień 1 Maja obchodzony będzie jako symbol braterstwa i jednoczenia wszystkich narodów prawdziwie demokratycznych. Dzień 1 Maja jest już dziś i pozostanie na zawsze — Naszym Świętem Państwowym!!!

J. Kowalski.

OGŁOSZENIA URZĘDOWE

Nr OB. 2448/45.

ZARZĄDZENIE

Starosta Grodzki
w sprawie zakazu sprzedaży i wyszynku napojów alkoholowych.

Na podstawie przepisów obowiązujących prawa zakazu sprzedaży i wyszynku napojów alkoholowych na obszarze gminy miejskiej Częstochowa, w czasie od godz. 5-ej do godz. 15-ej dnia 1 maja 1945 r.

Winni niezastosowania się do niniejszego zarządzenia będą pociągnięci do odpowiedzialności karno-administracyjnej.

Częstochowa, dnia 30. kwietnia 1945 r.

Starosta Grodzki (-) Dr T. J. Wolański.

Nr O. 2446 1/45.

OBWIESZCZENIE

w sprawie rejestracji bezrobotnych na wyjazd do pracy w kopalniach.

W uruchomionych kopalniach węgla może znaleźć pracę od zaraz kilka tysięcy robotników z miasta Częstochowy i powiatu częstochowskiego.

W związku z tym ogłaszam rejestrację bezrobotnych na wyjazd do pracy w kopalniach. Rejestracja odbywać się będzie od dnia 2 do dnia 15 maja 1945 r. w godzinach od 9-ej do 15-ej w Radzie Związków Zawodowych w Częstochowie przy Al. Najświę. Maryi Panny Nr 43.

Pierwszy transport zarejestrowanych wyjedzie dnia 5 maja br., drugi dnia 10 maja br. i trzeci dnia 16 maja br.

Zarejestrowani wyjadą na razie bez rodzin i dopiero po zaistnieniu się na miejscu będą mogli sprowadzić rodziny do miejscowości, w których zostaną zatrudnieni, przy czym okazywane im będą pomoc i ułatwienia.

Wyjeżdżający będą zaprowadzani w Częstochowie, a po przyjeździe do miejsc pracy otrzymają tam mieszkanie i wyżywienie.

Częstochowa, dnia 30 kwietnia 1945 r.

Prezydent Miasta (-) Dr Wolański.

Izba Skarbowa w Kielcach

N. I. 587/Org 1 45

Org. W. VI. Izby Skarbowej

OGŁOSZENIE

Izba Skarbowa w Kielcach wyzywa wszystkich emerytów wojskowych i pozostałych po nich rodzinę zamieszkałe na terenie tut. Okręgu Administracyjnego, by bezzwłocznie zgłosili pisemnie swój obecny adres (dokładne miejsce stałego zamieszkania) do Izby Skarbowej Wydział Emerytur i Rent w Krakowie, ul. Skarbowa 4.

Zainteresowani winni podać swoje adresy w celu doręczenia im zaopatrzeń emerytalnych.

Kielce, dnia 24 kwietnia 1945 r.

Kierownik Izby Skarbowej (-) K. Brodowski.

OGŁOSZENIE

Dla obsadzenia stanowisk kierowniczych, biurowych i załóg w przemyśle na Śląsku Dolnym, pow. Góra, Miliż i Wołów, potrzeba inżynierów, techników, majstrów i wykwalifikowanych robotników.

Pierwszeństwo: Przemysł Rolniczy, Drzewny, Mięsny, Cukrowniczy i Mechaniczny.

Zgłaszać się w Kierownictwie Grup Operacyjnych Kom. Ekonom. Rady Min., Al. J. Kościuszki 9 m. 5 w godz. 9—12 i 16—18 w terminie do czwartku, dnia 3 maja br.

w z. Pełnomocnika do Spraw Gospodarczych na Śląsk Dolny
(-) M. BARBANELL, ppor.

Odpow. za redakcję: Z. Fabisiak.

Wydawnictwo i Redakcja „Głosu Narodu”, III Aleja 52. Tel. 2245 i 2249.

Wydawca: Wojewódzki Urząd Informacji i Propagandy.

Sekretariat Redakcji załatwia interesantów w godzinach od 13—15. — Redakcja rękopisów nie zwraca.